

בית כנסת בני ישראל

HEGEDŰS-CSÁKY-BENÉI JISZRÁÉL ZSINAGÓGA
és
BÉT SMUÉL TANHÁZ

ZSINAGÓGAI INFORMÁCIÓK
2025. április 06 – április 12.

Közvetlen link:

<https://us04web.zoom.us/j/6579029560>

ID szám: 6579029560

Password: 917838

**Április 06- április 27-ig peszáchi szünet lesz,
tehát nem lesz ZOOM!**

Hétköznapi imarend

vasárnap-péntek reggel zsinagóga	08:00
----------------------------------	-------

vasárnap-csütörtök este ZOOM ELMARAD	
csütörtök- bdikát háméc, elsősülöttek böjtje	

Sábbáti tudnivalók 2025. április 11 – április 12.

18:00	tanulás
19:00	istentisztelet a zsinagógában
09:00	szombat délelőtti istentisztelet a zsinagógában HETISZAKASZ: CÁV, Sábbát Hágádol este: Erev Peszách – I. széder
	vasárnap este: II. széder

Egy mondat a hetiszakaszról: **CÁV**

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה

"Örök tűz égjen az oltáron, ki ne aludjon!"

Mózes III. 6.6.

KOMMENTÁR: C Á V

Forrás: ORZSE RÉGI HONLAP

Ezen a héten a **CÁV** hetiszakaszát olvassuk a Tórából (Szentírásból), jelentése: parancsold. Az előző heti Vájikrá szidrójában (szakaszában) már rendelkezett az Örökkévaló az áldozatokról, annak módjáról és

fajtáiról, szavai Izrael egész népéhez szóltak. Ezúttal a szolgálattelvő papokhoz, Áronhoz és fiaihoz címzett az utasítás.

Az állandó áldozatról az égő áldozatról (Oláról) hangzik a parancsolat, amelyet minden reggel és este a közösség nevében mutattak be, nemzeti intézmények tekintették és ezért a közösség vállalta az áldozat költségeit. Az esti áldozás tüzét égve hagyták, egész éjjelen át, reggel - miután a hamutól megtisztították az oltárt - annak lángjánál meggyújtották a reggeli égő áldozat fáját. Az oltár nem maradhatott tűz nélkül ", állandó tűz lobogjon rajta, ki ne aludjon soha".

A mindennapi áldozatok bemutatásának fontosságát hangsúlyozandó 24 órjára teljesített szolgálatot egy-egy hétig, melyben a kohaniták (papok) és leviták mellett laikus (nem papi) küldöttség is részt vett és imákat mondott a szertartás alatt.

A lisztáldozat tudnivalójáról ír ezután a szakasz. Csak kovásztalan lehetett, mert ez a szerénységet jelzi és a sóval együtt a tartósságot. Ezért előnyben részesül a romlandó kovászossal és a mézzel szemben. Az ifjú kohanitáknak felavatásukkor kellett lisztáldozatot bemutatni, a főpapnak saját költségén minden nap. De a szegény embernek megengedték bűnbocsánatért is a lisztáldozat bemutatását. Az áldozati sorban a világmindenség teremtményei mind szerepelnek. Az élettelen anyag a só, a növény a liszt, az élőlény az állat és mindezt adományozó vagy bemutató bűnbocsánatért könyörgő a beszélő ember.

A bűn-áldozatot két csoportra osztjuk.

A chátát (bűn) követette el, aki tévedésből követett el rosszat, lehetett a király vagy pap, esetleg közösség (például hibás állásfoglalást kapott a legfelsőbb bíróságtól), vagy egyén (olyan húst evett, amelyről később derült ki, hogy tiltott étel volt). A bűnbocsánat elsődleges feltétele a bünbánat volt, az áldozás csak így módon lehetett kedves az örökkévaló előtt.

Az ásám (a vétek) ha valakit tanúnak kértek fel, mert szemtanú volt egy eseménynél, de félelemből vagy más okból kibújt a tanúskodás alól, vagy ha tudtán kívül szent kenyeret evett, ha szolgálólányt bántalmazott, ha eltulajdonított valamit, ha esküvel fogadott fogadalmát megszegte. Ezen vétségekért bárányt kellett áldozni. Ha nem állt módjában, akkor két gerlicét vagy két galambot volt köteles bemutatni. Ha ezt sem tehetette meg, akkor a lisztáldozat is meghozta számára az engesztelést. Mert nem az érték volt a feltétele a bűnbocsánatnak, hanem hogy szívből fakadjon az adomány.

A békeáldozatot, melyből egy részt az áldozatot hozó és családja is elfogyaszthatott, három osztályba soroljuk.

Elsőnek a korbán todát - köszönő áldozatot 4 esetben hozták:

1. betegségből meggyógyulva,
2. börtönből vagy fogságból szabadulva,
3. a sivatagon és a tengert átkelve,
4. a szerencsétlenségtől való megmenekülés esetén.

A hála áldozat nyomán ugyanezen okokból köszönő áldást - gómelet - ma is mondunk.

A második osztályba azok az áldozatok tartoznak, amelyet fogadalomként hoztak és baj esetén ajánlottak fel.

A harmadik osztályba tartoznak az önkéntes áldozatok, amelyeket családi esemény vagy az Örökkévaló más jótéteményéért hálaból ajánlott fel az adományozó.

Mózesnek, mint ideiglenes főpapnak jutott az a feladat, hogy felavassa Áront és fiait a szent szolgálatra. Megmosdatta őket vízzel, rájuk adta a szent ruhákat. Áronra a főpapi díszeket, fejére a süveget, aranylemezt a homlokára. Majd a felavatás kosának véreből tett jobb fülének cimpájára (hogy figyeljen a parancsolatokra) jobb kezének hüvelyk ujjára, (hogy az Ő akarata szerint cselekedjék,) jobb lábának hüvelyk ujjára (hogy mindig a helyes úton járjon). Majd Mózes felkente Áront és fiait a szent olajjal.

Deutsch Gábor

KOMMENTÁR

Részlet Menáchem Meron: **Az élő Biblia** című könyvéből

CÁV

NEMZEDÉKEK

Ezt a szombatot nevezik más nyelveken "nagy" szombatnak. Ez a fordítás nem egészen pontos, mert akkor héberül úgy hangzanék: Sábát Hagdolá.

A Pészách előtti szombat nevét többféleképpen magyarázzák. Egyesek szerint ez a "nagy" szombatja. Vagyis a közösség vezetője köteles ezen a napon Pészáchról beszélni. Más magyarázat az e napra rendelt prófétai szakasz utolsó mondatára hivatkozik: "Elküldöm nektek Élijáhu prófétát, mielőtt eljön Isten rettenetes nagy napja" (Máláchi 3/23).

A Heti szakasz maga az áldozatok törvényeivel foglalkozik. Bűnök kiengesztelését égő áldozatokkal gyakorolták; az egész áldozatot elégették. Ezzel szemben családi-ünnepi áldozatoknál (ZEVÁCH) az állat húsát megették. Ilyen volt a Pészách áldozat is, melynek eredete az egyiptomi kivonulás éjjelére vezethető vissza. (Az első "Széder" este!)

Az e napra rendelt prófétai szakasz (Háftára) színes és változatos, telve mindig aktuális gondolatokkal.

Az első örökérvényű eszmét a következő mondat fejezi ki: "Én, az Isten nem változtam és ti, Jákob gyermekei megmaradtatok" (u.o./6.). Mózesről kezdve az összes próféták hirdették a zsidó nép örök fennmaradását. "Még ha ellenségeik országában lesznek is, nem hagyom, hogy megsemmisüljenek..." (Lev. 26/44). Így szólt Mose Rábénu; "Elpusztítom a bűnös államot, de nem pusztítom el Jákob házát" (Ámosz 9/8). Ezek Ámosz próféta szavai. Hasonlóképpen prófétálnak Jezsajás és Jeremiás.

De Izrael örök fennmaradásának feltétele a fent idézett mondat első fele: "Én, az Isten nem változtam." A zsidó nép ősidők óta élt a "Sömá Jiszráél" hitében. Ezt vallották őseink a gálutban, a római birodalomban, a spanyol inkvizícióban a máglyára menők, ezt mondta a zsidó ember a veszély órájában, vagy a halál torkában. A "Halljad Izrael, az Örökkévaló istenünk egyetlen egy" hitvallása volt népünk fennmaradásának titka.

A prófétai szakasz utolsó mondatai a megváltás hírnökéről beszélnek.

A hírnök Élijáhu próféta. A Széder estével és sok népi mondával kapcsolatos. Élijáhu történetei a mai Háftára mondatából indulnak ki. "Elküldöm nektek Élijáhu prófétát". A megváltás idejének egyik lejellemzőbb tünetéről olvashatunk e mondat folytatásában. "Az atyák szívét fiaikhoz fordítom és a fiúkét az atyákhoz". Ez a mondat azt a gondolatot akarja kifejezni, hogy az "idők végén" megszűnik majd a nemzedékek közötti ellentét.

Az emberi társadalom fennállása óta mindig létezett az öregek és az ifjak között lévő ellentét. Az ifjúság újítani akar, új eszmékre, új cselekedetekre vágyik. Ez biztosította a társadalom fejlődését. A latin közmondás szerint "az idők változnak és mi velük változunk" (tempora mutantur et nos mutamur in illis). Ha a "mi" szót az emberiségre értjük, a közmondás igaz. De ha csak egy nemzedékre, az "öregekre" vonatkoztatjuk kevésbé fogadhatjuk el.

A bibliai mondat az "arany" középutat vallja. Az "öreg" nemzedék megérti az új, a fiatal nemzedék gondolatait, törekvéseit. De a fiatalság nem veti el elődei tanítását. "A fiúk szívét

az atyákhoz fordítom". Az ifjak folytatják az ősök életét, tanítását is, miután hozzáteszik az újat, az ő életük gondolatait; tapasztalatait.

Sábát Hágádol tanítása ebben a gondolatban kulminálódik: Pészách ünnepe, az egyiptomi kivonulás története örök eszméket fejez ki a szabadság értékéről, a szolgaság elvetéséről. A zsidó nép nemzedékről nemzedékre őrizte az ősi hagyományt és a mai "elektronikus" korszak ifjai is tanulhatnak e hagyományból. Csakis így remélhetjük, hogy Elijáhu próféta nekünk is hirdeti majd a megváltást.

NISZÁN HÓNAP

FORRÁS: ORZSE RÉGI HONLAP

A Niszán hónap a zsidó naptár első hónapja a Bibliai (Niszántól kezdődő) hónapok tekintetében, és a hetedik hónap a hagyományos Tisritől (*Rosh Hásáná - újév napja, Tisri első és második napjára esik*) kezdődő hónapok számolásában.

Niszán teljes hónap, mindig 30 nappól áll. Rosh Chodes Niszán (*újhold napja*) csak a következő napokra eshet: vasárnap, kedd, csütörtök vagy szombat.

Niszán - általában - márciusra vagy áprilisra esik. Csillagképe a bárány, kos. Ebben a hónapban kost áldoztak a Bét Hámikdás, a Jeruzsálemi Szentély idejében, amelyet *korbán hápészách*-nak - pészáchi áldozatnak neveztek.

Niszán-t a Tóra "elsőnek az év hónapjai közül"-nek nevezi (Mózes II. 12. 2.), de más helyeken az Áviv (tavasz) hónap nevet viseli (Mózes II. 13. 4. 23. 15. 34. 18. illetve Mózes V. 16. 1.).

A babilóniai fogságból Izraelbe visszatért zsidók, Ezra és Nechemjá idejében "fogadták örökbe" a **Niszán elnevezést**, miután a hónap neve asszír/akkád nyelven:"niszánu".

A Niszán név a Bibliában, az Eszter Könyvében (3. fej. 7). és a Nechemjá Könyvében (2 fej. 1.) fordul elő, de egyes apokrifokban (szifrut chitzonit) is megtalálható.

A Talmud szerint Niszánban teremtette a Mindenható a világot, és népünk ősatyái is ebben a hónapban születtek. Miután e hónapban történt az egyiptomi megváltás, peszách ünnepét is ekkor ünnepeljük, valamint a pusztai hordozható Szentély (*Miskán*) felavatása a sivatagban is ebben a hónapban volt, ezért a reggeli imában az egész hónap folyamán nem mondunk *táchánunt* (*bocsánatkérő imát*). Ebben a hónapban a gyász bizonyos szokásait sem kell betartani, és az elhunytak emlékét (*Mázkir Nesámot*) sem idézzük.

Niszán első napja a királyok újéve. Izrael királyai Niszántól kezdve számolták királyságuk éveit. Niszán az ünnepek újéve is, mert peszách ünnepe a zarándok-ünnepek közül az első. (*Pészách, Sávuot és Szukkot.*)

A második Jeruzsálemi Szentély idején a Szánhedrin (*bölcsek gyülekezete és legfelsőbb bíróság*) futárokat küldött az ország távoli helyeire, és a szomszédos országokba, ahol akkor már léteztek zsidó települések, hogy tudósítsák a közösségeket, mikor lesz Peszách ünnepe. Így ennek alapján ki lehetett számolni, mikor lesz a többi ünnep is. Erről a gondolatsorról eklatáns módon számol be az egyik legrégebbi primer forrás: Misna Rosh Hásáná Traktátus 1,3.

Niszán idején rügyeznek a fák, és aki a természet újjáéledését látja, áldást kell mondania, amely az imakönyvekben (*szidurokban*) található. A tradíció szerint Niszán 15.-től kezdődik Erecben, Izrael országában, az aratás időszak, és Niszán hónap 16.-a az Ómerszámlálás kezdő napja is. A Jeruzsálemi Templom idejében az Ómer az árpa-áldozat volt, és erre az áldozatra emlékezve is mondjuk az imákat.

A továbbiakban felsorolunk néhány Niszánhoz kötődő fontos eseményt népünk történelmében:

- I.sz. 69 Niszán 15.: Másszáda eleste után az összes hős védő öngyilkosságot követett el, hogy ne essenek a rómaiak fogságába

1882 Niszán 12.: A tizaeszlári vérvád kezdete

-1903 Niszán 22.: A kisinyovi nagy pogrom

- 1943 Niszán 14.: A varsói gettólázadás, Mordecháj Anilevits vezetésével

- Niszán 27.: A holocaust és a hősiesség megemlékező napja Izraelben és más országokban

Az Erec Jiszráél történetéből:

- 1799 Niszán 11.: Napóleon kihirdette, hogy visszaadja Palesztinát a zsidó népnek

-1899 Niszán 9.: Megalakult Londonban az Angol-Palesztin Bank a mai Bank Leumi Le-Israel, az Izraeli Nemzeti Bank

-1909 Niszán 21.: Megalakult a "Háshomer", az első zsidó katonai alakulat a modern időkben

-1925 Niszán 7.: A Jeruzsálemi Héber Egyetem megnyitása

-1961 Niszán 25.: Az Adolf Eichman elleni per megnyitása Jeruzsálemben

Bölcseink azt mondják, hogy a "nagy és végső megváltás" - mint az egyiptomi megváltás - szintén Niszán hónapban lesz.

Ámen, így legyen!

Eliezer Slomovits

Az oldalt szerkesztette:

Schöner Alfréd

בית כנסת בני ישראל

BZSH Hegedús Templomkörzet

Benéi Jiszráél Zsinagóga

1136 Budapest, Hegedús Gyula u. 3.

06-30-644-9083, 06-1-340-5085

e-mail: hegedus@bzsh.hu;

<https://hegedus-zsinagoga.bzsh.hu/>